

Gustave Flaubert (1821 – 1880): Paní Bovaryová (1857)

Struktura zkoušky:

- A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
- B. 1. Doba a místo (děje);
- 2. Kompozice;
- 3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
- 4. Námět, témata, hlavní motivy;
- C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

(1) Byla zamilovaná do Léona a vyhledávala samotu, aby se mohla lépe kochat představami o něm. Pohled na jeho osobu rušil slast jejího snění. Ema se třásla při zvuku jeho kroků; potom v jeho přítomnosti vzrušení opadlo a zanechalo jen nesmírný údiv končící smutkem. (...)

Tak tedy se u ní smyslná žádostivost, touha po penězích a melancholie, plynoucí z vášně, sloučily do jediného utrpení – a místo aby se snažila odvrátit od něho mysl, upínala se na ně, podněcovala svou bolest, využívajíc k tomu všech příležitostí.

(2) Hluboce ji hnětlo, že Charles zřejmě vůbec nemá tušení o jejím utrpení. Jeho přesvědčení, že jí dělá šťastnou, jí připadalo jako hloupá urážka a jeho sebejistota jako nevděk. Pro koho je vlastně ctnostná? Což překážkou všeho jejího štěstí, původcem celé její budy není vlastně on, jako ostrý bodec celého toho řemenu, který ji ze všech stran svírá? (...)

Přenesla tedy výlučně na něho veškerou nenávist, která vyplývala z jejích potíží. Všechna snaha potlačit ji, nenávist jenom ještě zvyšovala, neboť marné úsilí se ještě připojilo k ostatním důvodům k zoufalství, a ještě víc přispělo k odcizení. Vlastní mírnost jí byla důvodem ke vzpouře. Domácí všednost ji dováděla k snění o přepychovém životě a manželské něžnosti v ní probouzely cizoložné choutky. Byla by si přála, aby jí Charles bil, aby ho mohla větším právem nenávidět, mstít se mu. Někdy pociťovala údiv nad krutými představami, které jí napadaly; musí se dále usmívat, slyšet stále opakovat, jak je šťastná, předstírat, že opravdu šťastná je, tvářit se tak, aby tomu všichni věřili?

Takové pokrytectví se jí však časem zprotivilo. Zmocňovalo se jí pokušení uprchnout s Léonem někam daleko a pustit se do nového života; ale hned nato se jí v duši zas rozevřela jakási neurčitá propast plná temnoty.

(3) Paní Bovaryová poslala tedy účet dvěma či třem pacientům; a jelikož se jí tento prostředek osvědčil, začala ho používat v hojně míře. Neopomněla nikdy v doušce připsat: „Neříkejte o tom manželovi, víte, jak je hrdý... Promiňte mi... Vaše oddaná služebnice.“ Došlo několik reklamací; zadržela je.

Aby si opatřila peníze, začala prodávat staré rukavice, klobouky, staré železo; a urputně smlouvala – selská krev jí hnala za výdělkem. Potom na svých cestách do města sháněla všelijakou veteš, kterou od ní jistě pan Lheureux odkoupí, nebude-li nic jiného. Koupila si pštrosí pera, čínský porcelán, truhlice; vypůjčovala si od Félicité, od paní Lefrançoisové, od hostinské u *Červeného kříže*, zkrátka od každého, kdo se kde naskytl. Z peněz, které konečně došly za Barneville, zaplatila dvě směnky, zbylých patnáct set franků se rozkutálelo. Znovu se zadlužila a tak to šlo pořád.

Někdy se sice snažila trochu počítat, ale objevovala tak otřesné věci, že tomu ani nemohla uvěřit. Začínala tedy počítat znovu, po chvíli se zaplétala, všeho nechávala a už na to nemyslela.